

GRUDZIEŃ (73) *sb m*

e jasne.

sg N grudzień (12). *◇ G* grudnia (57). *◇ I* grudni(e)m (1). *◇ L* grudniu (2). *◇ G a. L* grudni (1)
LibLeg.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Dwunasty miesiąc roku (w kalendarzu przedjuliańskim dziesiąty); December Murm, Mącz, Calep, Cn (73) : Murm 10; Kto poledniego dnia po fkonaniu Grudnia żelazem ranion będzie/ [...] wnet albo richło vmrze. FalZioł V 49, IV 30a, V 48v, 49; Pokazuje nam iż then Grudzień będzie śniegiem dzierzał do pełni. LudWieś B3, B3; BibRadz I 5a marg; Goski A14v, A15, A15v; Canus december Grudzień śiwy. Mącz 33c, 165d; SienLek 43v; Calep 289b; LatHar + + 6v; Zdobiąc Skronie liftkami Lauru zielonego/ Ktore fię ftrzał nieboią Grudniá śrzonowego. RybGęśli B3; Lecz Lukafz S. nie o poście śiodmego mieściacá/ to ieft Sierpniá mowi/ ále o poście dzieśiątego mieściacá/ to ieft Grudniá. WujNT 504, 504 marg, Bbbbbbb2.

G sg w funkcji okolicznika czasu (49): FalZioł V 49, 118v; Grudniá głowę zákryway SienLek 43v. Cf W połączeniu z określeniem dnia, Wyrażenie.

W połączeniu z określeniem dnia [w tym: w G sg (30)] (37): Pyśfan wyafkyem myefczye Grvdny dzyewathi dzyen LibLeg 11/165v; A názaiutrz to ieft dnia pierwszego Grudniá/ gonili kfiążęta do pierścieniá BielKron 331, 198v, 213v, 454; Pothym Melánkolia pánuie od onego czáfu/ áz do Czternaśtego dnia Grudniá SienLek 42; RejPos 0005; Narodzenie wedle ciááá Zbáwićielá náfzego 25. Grudniá SkarJedn 318; KochOdpr A2v; ZapKościer 1580/17; StryjKron 370; Oítáteczne⁸⁰ dnia Grudniá LatHar 454 marg, ++8 [9 r.], 397 marg, 414 marg, 435 marg [2 r.], 443 marg (20). Cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »miesiąc, księżyc grudzień« [w tym: G sg w funkcji okolicznika czasu (16); z określeniem dnia (6)] [szyk 16 : 3] (16 : 3): Tegoż roku miefiacá Grudniá wielkość Tatárow przyfzła [...] do Lubelfkiewy ziemie BielKron 365v, 91, 213, 276v, 363v, 377, 397v, 422v; In ante diem quindecimum Calend. Novemb. distulit, etc. Odłóżył aż do XV. dnia przed Xiężycem Grudniem. Mącz 31c, 12d, 27b, 78b, 79a, 369d; StryjKron 707; LatHar 124; SarnStat 1019, 1057, 1186.

Szereg: »december albo grudzień« (1): ziecháli fię ná Siem do Piotrkowá/ [...] Decembrá álbo Grudniá Miefiacá dnia ómego. StryjKron 707.

Synonim: december.